

Libris

Respect pentru oameni și cărți

CORNEL BÎRSAN

CRISTIAN MOȘNEANU

ADRIAN ANGHEL

ISTORIE FURATĂ

Întemeierea Țării Românești
Radu Negru Vodă,
între legendă, mit și adevăr



LIBREX

Libris.RO

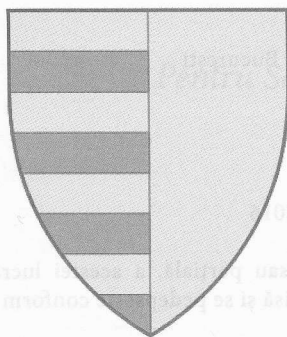
Respect pentru oameni și cărți

CORNEL BÎRSAN

CRISTIAN MOȘNEANU și **ADRIAN ANGHEL**

ISTORIE FURATĂ

**Întemeierea Țării Românești
Radu Negru Vodă,
între legendă, mit și adevăr**



LIBREX PUBLISHING
București, 2016

Introducere sau care este motivația unei scrierii depre Radu Negru Vodă, <i>Descălecat și Întemeierea Țării Românești</i> - Cornel Bîrsan	13
Spre înțelegere, denumiri utilizate în lucrare	19
Radu Negru Vodă, documente și descoperiri arheologice - informație tabelară	24
Lista fotografiilor și a imaginilor din Anexă	41

Partea I-a

Care a fost meritul cronicarilor și istoricilor în mitizarea și legendarizarea lui Radu Negru Vodă?

Capitolul 1 – Care a fost meritul istoricilor la mitizarea și legendarizarea lui Radu Negru Vodă?.....	45
--	----

Capitolul 2 – Craioveștii, Constantin Cantacuzino și transformarea istoriei.....	63
--	----

Capitolul 3 – Constantin Cantacuzino despre Radu Negru Vodă și originea poporului român	81
---	----

Capitolul 4 – Variațiuni istorice pe tema anului <i>Descălecatului Țării Românești</i> : 1080, 1185, 1215 sau 1241?	93
---	----

Capitolul 5 – Erori și interpretări greșite ale istoricilor cu privire la Negru Vodă și Basarabi.....	103
---	-----

Capitolul 6 – Mistificări istorice, Negru Vodă, Cavaler Teuton sau Cavaler Templier?.....	109
---	-----

Partea II-a

Dovezi documentare care susțin existența lui Radu Negru Vodă, a Descălecatului la anul 1290 și a procesului de Întemeiere a Țării Românești......

Capitolul 1 – Despre numele lui Negru Vodă și, implicația termenului de <i>negru</i> în identitatea poporului român	117
---	-----

Capitolul 2 – Radu Popescu și <i>Istoriile Domnilor Țării Românești</i>	121
--	-----

Capitolul 3 – Variante ale Letopisețului Cantacuzinesc, autori: Dascălul Tudosie din Slâmnic, Radu Greceanu	131
---	-----

Capitolul 4 – Cronica inedită de la Blaj, autori: Naum Râmnicăneanu, Părvu Cantacuzino și Clucer Dimitrache	139
---	-----

Capitolul 5 – „Viața lui Nicodim”, prima cronică românească despre Radu Negru Vodă, începută ca scriere în secolul al XV-lea și adăugită în secolele următoare	147
--	-----

Capitolul 6 – 1291, Dania lui Ugrinus, documentul prin care regele Ungariei, Andrei al III-lea, încalcă drepturile românilor din Transilvania	157
Capitolul 7 – Cronica lui Ottokar de Styria: despre Voievodul Românilor dintre anii 1307-1308	167
Capitolul 8 – Călători străini prin Țara Românească despre Radu Negru Vodă	171
Capitolul 9 – Analele lui Giacomo di Pietro Luccari	177
Capitolul 10 - Hrisovul lui Matei Corvin de la anul 1488, considerat fals de către autoritățile maghiare, dar și de către istoricul român Nicolae Iorga	189
Capitolul 11 – Hrisoave domnești din Țara Românească de la Alexandru Nicolae Basarab și Mircea Ciobanu la Radu Mihnea (1352-1622)	201
Capitolul 12 – Matei Basarab și Negru Vodă	221
Capitolul 13 – Hrisoave domnești din Țara Românească de la Matei Basarab la Ștefan Cantacuzino (1639-1714)	229
Capitolul 14 – Radu Negru Vodă în „Istoria generală a Daciei, sau a Transilvaniei, Țerei Muntenesci și a Moldovei”, Dionisie Fotino	237
Capitolul 15 – Negru Vodă și familiile Mărgineanu, Văcărescu și Mone. Inscripția lui Ionaș Mone.	243
Capitolul 16 – Istorici germani despre Radu Negru Vodă	251
Capitolul 17 – Cronicari și istorici români despre Radu Negru Vodă	255
Capitolul 18 – În ce teme istoric, Domnitorii Țării Românești stăpâneau Țara Făgărașului și Amlășului din Transilvania?	259
Capitolul 19 – Titulușul Domnitorilor și particula Io!	265
Capitolul 20 – Filiația domnească de la Negru Vodă la Mihnea al III-lea (1290-1659)	269
Capitolul 21 – Marghita, întru Hristos Dumnezeu, bine credincioasă și Doamnă a Țării Ungrovlahiei și a tot ținutului său	279

Partea III-a

Dovezi arheologice și heraldice care susțin existența lui Radu Negru Vodă, a Descălecaturii la anul 1290 și a procesului de Întemeiere a Țării Românești	285
Capitolul 1 – Descoperiri arheologice în Făgăraș și Argeș	287
Capitolul 2 – Primele pagini de istorie ale orașului Câmpulung. Biserica Domnească Veche Sfânta Maria și Biserica Sfântul Apostol Iacob. Comitele Laurențiu de Câmpulung.	293
Capitolul 3 – Pisaniile din Biserica Veche de la Mănăstirea Negru Vodă Câmpulung	301

Capitolul 4 - Primele pagini de istorie ale orașului Curtea de Argeș. Biserica Domnească Sfântul Nicolae și Biserica Sânnicoara.	307
Capitolul 5 - Descoperiri arheologice la Curtea Domnească și Biserica Sfântul Nicolae din Curtea de Argeș	313
Capitolul 6 - Mormântul lui Radu Negru Vodă din Biserica Sfântul Nicolae, Curtea de Argeș	319
Capitolul 7 - Heraldica Țării Românești	335
Capitolul 8 - Proiectul Genesis și mormântul nr.10	347
Capitolul 9 - Biserici, mănăstiri și cetăți întemeiate de Negru Vodă. Locuri și tradiții.	355

Partea IV-a

Tradiții și legende despre Radu Negru Vodă	371
Capitolul 1 - <i>Negru</i> în tradiția și mitologia română - capitol introductiv	373
Capitolul 2 - Hrismologiul lui Pantelimon Paisie Ligraridis	381
Capitolul 3 - Legendele schitului Cetățuia Negru Vodă	389
Capitolul 4 - Legenda satului Brăești	393
Capitolul 5 - Legenda <i>Piscul Doamnei</i>	397
Capitolul 6 - Legenda <i>calul năzdrăvan</i> și Negru Vodă	401
Capitolul 7 - Balada Meșterului Manole	405
Capitolul 8 - Negru Vodă în Mușcel	409
Capitolul 9 - Legenda satului Breaza	413
Capitolul 10 - Legenda satului Bărcănești	417

Partea V-a

<i>Io Radu Negru Voievod, domn a toată Țara Românească, și herțeg de Amlaș și Făgăraș.</i>	421
Capitolul 1- Voievodatele și cnezatele muntene în spațiul balcanic al evenimentelor anilor 1233 – 1285	423
Capitolul 2 - Transilvania și Țara Făgărașului între anii 1211 – 1290	431
Capitolul 3 - Radu Negru Vodă și anul 1290	437
Capitolul 4 - Întemeierea Țării Românești 1290-1315	443
Cuvânt de încheiere – Cristian Moșneanu	453
Anexă – fotografii și imagini	461
Bibliografie	477

Partea I-a

Care a fost meritul cronicarilor și istoricilor în *mitizarea* și *legendarizarea* lui Radu Negru Vodă?

„Trebuie să știți, câte familii nobile se găsesc în prezent în această provincie și în Moldova, nici una nu este adevărată și curată valahă sau moldovenească, dacă se găsește vreuna, e josnică și aproape necunoscută; dar cele ce sunt astăzi nobile sunt toate provenite din Greci și din Bulgari.

Din Greci, ca și nobilele familiei Paleolog și Cantacuzini, care după ce a căzut imperiul grec în mâinile necredincioșilor, s-au răspândit în diverse regate și provincii. (...)

Basarabii sunt nobilii proveniți din Împărații și Principii Bulgariei, care, surprinși de tirania otomană, la fel s-au răspândit prin diverse regiuni ale lumii și au venit și în aceste părți (*Țara Românească, n.n.*)

Se mai găsesc și alte familii nobile în această provincie din cei cu descendență Bulgară, ca și Craioveștii, și alții din care foarte puține mai sunt și acum, și dintre acestea au fost din alte familii nobile ca și Buzești, Calofirești și Fărcășani, etc. care au cumpărat cu prețul propriului lor sânge acele nobilități, care prin natura firii nu le aveau. Pe scurt, toate aceste familii, care sunt în prezent în această provincie sunt de origine locali sau din descendență grecească sau bulgară, fiind certe vechimea acestora de sute de ani.”

Constantin Cantacuzino – *Scrisoare către*

Luigi Ferdinando Marsigli

Capitolul 1

Care a fost meritul istoricilor la mitizarea și legendarizarea lui Radu Negru Vodă?

„De 5,6 ani mă ocup deosebi cu studierea istoriei Țării Românești, scrutând scrierile mai ale tuturor istoricilor români, cari le-am putut căpăta.

Cu supărare am observat, că o istorie mai rău compusă și mai încâlcit scrisă decât a Țării Românești cu greu se poate afla la alt popor din Europa.” [Atanasie Marian Marienescu - *Dinastia lui Radu Negru Vodă în Ungro-Vlahia (Valahia Mare) și Dinastia Basarabilor în Oltenia (Valahia Mică) și în Valahia Mare*]

Academicianul A.M. Marienescu (1830-1915), pe la anul 1909, constata cu îngrijorare greutatea alcătuirii unei istorii a Țării Românești. Astfel încât la venerabila vârstă de 79 de ani se va angaja la cercetarea evenimentelor numite de cronicari *Descălecat* și a persoanei care a dus la Întemeierea Țării Românești, Radu Negru Vodă.

Care este cauza scrierii unei astfel de istorii încâlcite a românilor?

În primul rând, lipsa documentelor, cauzată de distrugerile repetate ale reședințelor domnești și boierești, ale orașelor, localităților și lăcașurilor de cult în decursul zbuciumatei noastre istorii. La aceasta se adaugă documente și artefacte care au dispărut luând calea arhivelor și bibliotecilor europene și turcești sau a colecțiilor private. De asemenea, necercetarea acestor arhive și biblioteci, în ultimul timp, în speranța descoperirii unor documente și scrieri necunoscute atingătoare la istoria românilor.

Un alt factor care a dus la scrierea „*încâlcită*” a istoriei românești se datorează cronicarilor și a unor istorici români și străini care au manipulat, deformat și falsificat de multe ori informațiile în

Respect pe scopuri politice și/sau personale. De asemenea, în decursul istoriei au apărut documente și cronici false alcătuite pentru justificarea vechimii unei familii de boieri (vezi *Cronica lui Huru sau inscripția lui Ionaș Mone*).

Încă din anul 1718, avea să constate aceste lucruri secretarul lui Constantin Brâncoveanu, florentinul Anton Maria del Chiaro:

„Se va mira poate oricine... negăsind aici istoria domnilor acelei țări, care ar fi putut fi dată atât de ușor la lumină pe calea lesnicioasă a tiparului, dar trebuie știut că fiecare boier are un manuscris cu viețile domnilor din trecut, dar este atât de mult schimbat adevărul (care trebuie să fie singura temelie pe care să se sprijine o istorie exactă, sinceră și nealterată) încât fiecare boier român păstrează la sine și păzește cu grijă acel manuscris, în care viața domnilor e descrisă, atât cu bine cât și cu rău, după cum acel domn a fost cu bunavoința sau cu dușmanie față de acel neam.”
[Anton Maria del Chiaro – *Revoluțiile Valahiei*]

Del Chiaro face în acest caz referire directă și la cele două Cronici muntene, Letopisețul Cantacuzinesc și Cronica lui Radu Popescu, mult diferite ca informații și structură, rezultate ca urmare a conflictului existent dintre familiile Cantacuzino și a Bălenilor.

Mitizarea lui Radu Negru Vodă se datorește în primul rând istoricilor români. Motivele acestora fiind de cele mai multe ori de ordin personal. În plus se constată o continuitate a părerilor și ideilor transmise de la profesor la student. Discipoli ajunși la rândul lor profesori vor continua munca înaintașilor, chiar dacă în sinea lor vor constata că „faptele” au suferit modificări prin prisma ultimelor descoperiri documentare și/sau arheologice (vezi cazul istoricului Constantin Kogălniceanu).

În privința lui Radu Negru Vodă și a *Descălecatului Țării Românești*, istoricii și cercetătorii se împart în trei categorii distincte:

O grupare formată din mari istorici: N. Iorga, C. Onciul, A. Lapedatu, P.P. Panaitescu, C.C. Giurescu ș.a., sunt cei care neagă existența lui Radu Negru Vodă și procesul de *Întemeiere a Țării Românești*. Opinia lor este identică: Radu Negru Vodă este un personaj legendar, iar Țara Românească s-a format prin unirea

czetelor și voievodatelor muntene, prin proprie voință, înainte și în timpul domniei lui Basarab I (1315-1352).

A doua grupare, având ca reprezentanți de seamă pe istoricii B.P. Hașdeu, A.D. Xenopol, A.M. Marienescu, N. Densușianu, Șt. Pascu s.a., susțin existența *Descălecatului Țării Românești* și întemeierea Țării Românești sub conducerea lui Radu Negru Vodă.

Cea de-a treia grupare, a „*nehotărâților*”, sunt istoricii care o perioadă de viață au negat existența lui Radu Negru Vodă, iar apoi și-au revizuit părerile, admitând existența istorică a acestuia. Printre aceștia amintim pe cei mai cunoscuți: C. Kogălniceanu și G.I. Brătianu.

Chiar și în gruparea susținătorilor lui Radu Negru Vodă existau divergențe referitoare la unele aspecte privind identitatea lui Negru Vodă și a *Descălecatului*, precum:

- anul datării descălecatului: 1080, 1215, 1241, 1280, 1290, 1313;
- numele personajului: Radu Negru Vodă ori numai Negru Vodă;
- descălecatul s-a făcut din Făgăraș în Muntenia;
- descălecatul s-a făcut din Oltenia în zona Argeșului, după care ar fi fost cucerită și Țara Făgărașului.

În schimb, punctele comune, prezente și în cronici, cu mici variațiuni, se structurau, conform tematicii stabilite de B.P. Hașdeu:

- întemeietorul se numea Negru-Vodă;
- întemeietorul venise din Făgăraș;
- întemeietorul stapânea peste Carpați nu numai Făgărașul, dar și Amlașul;
- întemeietorul a fost primit în Oltenia cu brațele deschise, fără luptă;
- Basarabii, Banii Craiovei în acea vreme, i s-au supus;
- întemeietorul a înființat mai multe orașe în Muntenia, nu și în Oltenia.

Vom aduce în fața dumneavoastră opiniile și părerile istoricilor celor trei grupări, ca argument doveditor că abordarea diferită, pur personală, a „*temei*” despre Radu Negru Vodă a dus la mitizarea și legendarizarea unei părți importante a istoriei noastre.

Facem o atenționare, încă de la început, că nu dorim să întinăm memoria istoricilor noștri, ci doar să prezentăm erorile și inadvertențele istorice făcute de către aceștia, cu voie sau fără de

Respect pvoie. În plus, suntem conștienți că istoricii secolului al XIX-lea și al XX-lea și-au scris lucrările în baza informațiilor pe care le aveau la acea vreme.

Bogdan Petriceicu Hașdeu

născut Tadeu Hîjdeu, (n. 26 februarie 1838, Cristinești, Hotin, actualmente în Ucraina - d. 25 august 1907, Câmpina)

Primul cercetător care s-a ocupat de identitatea lui Negru Vodă, a fost Bogdan Petriceicu Hașdeu, care va fi primul istoric ce va pune în practică sintagma: ***Dumnezeu nu poate schimba trecutul, dar, în schimb, o pot face istoricii!***

Hașdeu, ignorând toate documentele și monumentele istorice, cursul evenimentelor războiului civil din Transilvania anilor 1290, afirmă foarte pertinent că Negru Vodă a *descălecat* din Oltenia, din „Vechiul Banat al Basarabilor” și ar fi purces ulterior la cucerirea Țării Făgărașului!

Hașdeu admite un Negru Vodă al tradiției și un Negru Vodă al istoriei în trei variante: Alexandru Basarab, Vladislav și Radu, toți trei întemeietori ai Țării Românești. Aceștia după ce în tinerețe au fost domnii Făgărașului, au trecut munții, și au luat în stăpânire Țara Românească. Însă nu sunt originari din Făgăraș, ci sunt descendenții cnezilor olteni!

În impresionatul capitol despre Negru Vodă publicat în anul 1898 (*Negru-Vodă, un secol și jumătate din începuturile Statului Țerei Românești (1230-1380). Etymologicum Magnum Romaniae, Dicționarul limbei istorice și poporane a românilor*) Hașdeu prezintă în mod detaliat și analitic toate informațiile și opiniile cronicarilor și istoricilor români și străini, cu referire la Negru Vodă, plecând de la Miron Costin și Cantemir și ajungând până în zilele lui, la D. Onciul și A.D. Xenopol. În ciuda vastei informații adunate pentru prima dată în istoriografia română despre Radu Negru Vodă, Hașdeu face însă o mare greșeală, inventând, prin talentul său scriitoricesc, o nouă istorie cronologică și o dinastie fabuloasă:

Voievozii Oltenești:

- Radu Basarabă 1230-1245
- Mihai Basarabă Liteanul 1245-1278
- Bărbat Basarabă 1278-1288
- Dan Basarabă 1288-1298
- Mircea Basarabă 1298-1310

Voievozii Țării Românești:

- Alexandru Basarabă 1310-1363
- Nicolae Basarabă 1363-1364
- Vladislav Basarabă 1364-1373
- Radu Negru Basarabă 1373-1384

Cronologia lui Hașdeu va crea ulterior confuzie în rândurile istoricilor noștri, care nu vor reuși să identifice identitățile lui Radu Basarab (1230-1245), a unui Mihai Liteanu (1245-1278), a lui Dan (1288-1298), sau a unui Mircea, între anii 1298-1310. Interesant este însă faptul că Hașdeu nu menționează în cronologia lui, pe Basarab I (1315-1352) ca Domn al Țării Românești, în schimb îl prezintă ca fiind un cneaz doljean pe nume Ivancu Basarab, Ban al Craiovei. Hașdeu îl menționează ca făcând parte din ramura oltenească a Basarabilor, respectiv rudă cu Mihai Liteanu și Bărbat. Conform istoricului, Ivancu Basarab își căsătorește fiica cu Alexandru Basarab (1310-1363), devenind socrul acestuia!

Hașdeu, în totalitate de acord cu descălecatul și cu personajul Radu Negru, chiar dacă în relatările lui face dese confuzii, nu admite existența unui Voievod Făgărașan ci a unui Voievod Oltean, care ar fi descălecat din Oltenia în Argeș. În plus, acest voievod oltean trebuia să aparțină de familia dinastică a Basarabilor de la Craiova.

Pentru a justifica stăpânirea domnitorilor Țării Românești asupra Făgărașului și Amlașului, B.P. Hașdeu pur și simplu inventează un cneaz oltean, Ștefan Mailat, din familia Basarabilor, care în jurul anului 1300 este însărcinat de către domnitorul Dan (1288-1298) să apere Făgărașul contra agresiunii maghiare.

Realul personaj istoric, Ștefan Mailat, a fost voievod al Transilvaniei între anii 1534-1541. Tot Bogdan Petriceicu Hașdeu a fost primul istoric care, pentru a infirma descendența Mușatinilor din Bogdan Vodă al Maramureșului, a trecut la „facerea” istoriei, afirmând pur și simplu, cu deplină seninătate că:

„... strămoșii lui Dragoș Vodă, plecați din Oltenia pe la anul 1285, fuseseră Kinezi din Romanaț, din aceeași ramură a Basarabilor, de unde se trăgea Dan-Vodă cel de la 1290 <...> Mai încolo: 1358. Pe ruda sa Bogdan-Vodă din Maramureș, descendinte din Kinezii cei emigrați din Romanaț, sub Bărbat-Vodă, Alexandru-Vodă îl îndeamnă de a ocupa Moldova nordică și de a se sustrage coroanei ungurești” (!?).